

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Égész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztész Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 31 hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: aki adóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztész Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Opperlik Alajos (Wollzeile 22. sz.) Rudolf-Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt-Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyilvántartó czikk: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési feltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

10 óra	10 frt o. é.
félévre	6 „ „ „
évnegyedre	3 „ „ „
egy óra	1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztőség, Demjén László ur könyv- és Keresztész Pál ur papírkereskedése.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

Pest, márcz 18.

A közvéleménynek régóta kedvencz eszméje a kolozsvári egyetem. Fájdalom! még mindig csak az, és nem való.

Egész Magyarország, de különösen bérczes hazánk minden lakója vallás, osztály és nemzetkülönbség nélkül, oly érdekek csüng ez eszmén, hogy e lapok olvasói kívánalmának véltük eleget tenni, midőn annak jelenlegi stadiumát, mely a valósuláshoz közel, röviden vázoljuk.

A képviselőház által kiküldött 15-ös tanügyi szakbizottság folyó évi február hó 15-én a kolozsvári egyetemről szóló törvényjavaslatát bényújtotta.

A törvényjavaslat ideiglenesnek nevezi magát s főczélja az, hogy az egyetem Kolozsvárt még az 1872/3-dik tanév kezdetén megnyitassék.

Habár a belserveszkedést nem karolja fel s a közép-tanodai ügy gyökeres rendezése és az általános egyetemi törvény létrejöttéig a pesti egyetemen divó és a tudományos karok meghallgatásával megállapítandó szabályok lesznek kötelezők; mindazonáltal oly intézkedéseket foglal magában a törvényjavaslat, melyek az egyetem vázát elütítetik s melyeket örömmel nem üdvözölni — lehetetlen. — De mellőzzük a részletek felémlesztését, mert nincs szándékunkban tanulmányt írni.

A törvényjavaslat az osztályok szűrőrostáján át is ment. Már csak a formalitások hiányzanak, hogy a régi ohaj megvalósuljon.

De ezen kedvező momentumok dacára a kilátás komor. A szélsősökös érdekekben s a nép drága filléreire rendezett kisebbségi absolutismusra törekvő látványosság még folyton tart, s aligha véget ér, míg a sorompók nyitva állanak; mert az álcázott személyes ambitio igényei nagyobb mérvet öltöttek, mintsem a haza, a közjó szükségleti kielégítésének elsőbbséget engedhetnek.

De dacára, hogy a javaslat ez üllések alatt törvényerőre nem emelkedik, még sem vesztették el azon reményünk, hogy a kolozsvári egyetem az 1872/3-ik tanév kezdetével megnyitassék; mert a kormány tekintve a közohaj általánosságát, az ismétli elodázásban rejlő veszteséget és az osztályok felhatalmazásként tekinthető elfogadását — bizonyára nem késend, a jövő törvényhozás jóváhagyásának tudatában, ez egyetem felállításával.

TARCA.

Az amerikai életből.

Laboulay különösen czimzett könyve „Páris Amerikában“ tulzott színekkel látszik festeni az amerikai újdonságok hihetelen tevékenységét. Új-York valamely utcajában tűz üt ki, s ez eseményt még annak folyama alatt külön kiadott újságok által jelentik a közönségnek; az alig megtörtént esemény pedig szükség esetében a jelenetet ábrázoló képpel már elbeszélve van. Mindez rögtönzöttnek és előkészítettnek látszik lenni.

Valamely borzasztó szerencsétlenségéből szabadult utasoknak a vasutól leszállva, alig van idejük leküzdeni felindulásukat, midőn a hírlapáruló-űr átél szerencsétlenségük történetét nyomtatásban kínálja.

Az új-yorki újságírók hasonlíthatatlan tevékenységéről egy mostan történt eset csattanós bizonyítékot ad.

Fisk János, az úvilág egyik legismertebb egyénisége, bankár, ezredes, tengernagy, színházigazgató, vasutigazgató, pár héttel ezelőtt Új-York Grand-Hotelében egy fiatal ember által, ki szerelem- és ügyletekben ellensége volt, megöletett. Másnap reggel, azaz pár órával az esemény után, Új-York egyik képes lapja, tizenhat lap, 6500 sornyi mellékletben, tizenegy nagy képpel hozta ezen dráma történetét, a két szereplő és Mansfield Josephine történetét, ki voltaképpen főoka volt a két fiatal ember ellenségeskedésének.

Művészek, írók és munkások egyesültek e nagy kötetnyi munka tartalmának oly csekély idő alatt kiadhatása végett, mely alig elégséges annak elolvasására.

Fisk ezredes megöletése egyike azon drámáknak,

Ez eljárás alkotmányos országban, hol a parlamentnek van fentartva a jog az ország minden állíre felett rendelkezni — nem correct ugyan, de a helyzet és a szükség kivételnek voltánál fogva igazolt. Nem vétek, melyet megtorolni vagy megbocsátani kellene, hanem oly tény, mely általános elismerésre számíthat. Gál Jenő.

Kereskedési és polgárosítási díj Kolozsvárt.

Költségvetésünk nyomtatásban ki levén osztva, tárgyalása pár nap mulva megkezdődik; a rendes jövedelmek A. rovatú 8. tétel száma alatt: polgári és kereskedelmi díjak czimén 1391 ft 77 kr van kimutatva, ebből az első czimen bevételre számított 1000 ft, utóbbi czimen 391 ft 77 kr. Ez utóbbi jövedelemforrásnak megszüntetését hozandja javallatba a szakosztály a megváltozott adózási viszonyok tekintetéből. De a mint jövedelmi forrást elegendő indok s kormányi helybenhagyás nélkül nyitni egy törvény- és helyhatóságnak sem szabad, ugy létezőt megszüntetni sem. A szakosztályban a nézet ki volt fejezve s elfogadva. Mielőtt tehát eltörölését kimondanók, szükség, hogy életbe léptet és eddigi fennállása okait alaposan ismerjük, hogy akár az eltörölés, akár a módosítás minden érdekeltek megnyugvásával s a városi majorsági pénztár érdekei megvédésével történjék.

Míthogy a közéletben e két díjfértés csaknem összeavartnak látszik, szükséges, hogy mindkettő eredetét s célját okadatilag kifejtsek. Nézzük tehát először a polgárosítási díj eredetét.

Ennek forrása a Királyföldön lakó szász nép kebelében van. A ki hajdan a szász nemzet közé mint idegen bevételnek, s ott magas hivatal, u. m. polgármester, királybíró, székbíró és szenator-ság viselésére jogot szerezni kívánt, 50 — illetőleg 100 aranyot fizetett.¹⁾ E szabályelvnek a hivatalra vágyókra nézve a kir. főkörmányszék 1775-n²⁾ fenntartása mellett, jogokra és kiváltság-élvezésre képesített más külsőkre (extranei) nézve a megtélepedhetés és a polgárok közé beavatás feltételeit az a rendelet bocsátotta ki, hogy a kisebb mezővárosokban és kerületekben (in oppidis et circulis) 2 renens forintnál, a kisebb városokban, minő Beszterce és Szászsebes 4 r. ft-nál, nagyobb városokban 6 r. ft-nál nagyobb díj ne fizetessék. Később 1797-n a fejedelem octob. 20-n költ rendeletével³⁾ az előbbi 1774. évi jul. 16-ki rendeletet érvényen kívül tevén, az 1775-ki főkörmányszéki intézkedést határozta a Királyföld egész területén életbe lépteteni s a polgárosítási díjakat azonképpen, mint ez a magyar és székely nemzet kebelében levő városokban szokásban van, megszabni.

Mi volt e szokás, akkori kormányi iratok nem mutatják, de következtethető egy a kir. fő-

¹⁾ 1774. jul. 16. udv. 9597. főkörm. rend.
²⁾ 1775. decz. 29. 7733. sz. a. rendel.
³⁾ 1797. decz. 4. 7693. f. k. sz. alatt.

melyek részletei elégségesek egy civilizáció, egy időszak, egy ország jellemére. Fisk az áldozat, egyike volt az amerikai élet jellemzőbb eredetiségeinek. Alig volt harmincz éves, jóllehet kétszer jutott tönkre, milliók birtokosa volt, s életpályáját Van-Amburgh híres állatszeli-dítő állatseregletében, mint mindenek kezdte.

Minden előadás előtt és után neki kellett az állatok ketreczét seperni. Fölszámíthatlan, mily szorgalom-, tevékenység- és mennyi cselbe került, míg az állatseregletnél jegyáruló és ellenőr lehetett. Ez nyolcz évig tartott, mely időben Van-Amburgh az ellenőr kényes teendőire kellően képesítettnek nem találván, elbocsátotta.

Fisk ekkor huszonnyolcz éves volt. Vándorkereskedő lett, s a falvakat járta be, előbb a hátán hordott batyúval, azután egy számar által hozott kis szekérrel; s árult ruharongyokat és más apróságokat.

Néhány év után Jordán, bostoni gyáros meglepetve azon fokozatos emelkedéstől, mely Fisk kereskedésében hónapról-hónapra nagyszerűbben nyilvánult, őt társul fogadta.

Ez a déli háború idejében történt. Fisk szállítmányokat vállalt fel és nemsokára a bostoni ház ügyeiben oly befolyást gyakorolt, hogy a megrémült és trigy társak a ház iránti igényeit 64,000 dollárral visszavásárolták.

Háromszázhuszezer frankjával (130,000 frt) Fisk Új-Yorkba ment, s itt a börzén kezdett játéka pár nap alatt tökéletesen tönkrement.

Ez 1867-ben történt. Az augusztus hónap tönkretutott Fisk októberben egy millió háromszáz ezer dollár, három millió frt birtokában volt. Miként történt ez?

Három hó alatt, mondá barátainak, vagy palotám lesz Új-Yorkban, vagy egy szobám a Sing-Sing börtönben.

kormányzék által 1832-n az addigi gyakorlat alapján készített kimutatásból¹⁾ t. i.

- 1) Kolozsvárt: 1. osztályiak fizettek 18 ft 30 kr, 2. oszt. fiz. 13 ft, 3. oszt. fiz. 9 ft 30 kr, 4. oszt. fiz. 4 ft polgárosítási díjt, (mindenütt váltó renens forintot értve.)
- 2) Maros-Vásárhelyen: 1. o. fiz. 13 ft, 2. o. fiz. 6 ft 15 kr, 3. o. fiz. 6 ft 40 kr, 4. o. fiz. 2 ft 30 kr (pengőp.) polgárosítási díjt.
- 3) K.-Fejérvárral: 10 pengőfor.
- 4) Sz.-Ujvárral: 100 pengőfor.
- 5) Erzsébethvároson: 25 pengőfor.
- 6) Abrudbányán: 4—40 p.-forintig.
- 7) Vizaknán: 5—10 váltó r. for.
- 8) Vajda-Hunyadon: (nem volt majorsági pénztár.)
- 9) K.-Vásárhelyen: 6—12 p.-frtig.
- 10) Hátszegen: (nem volt maj. pénztár.)
- 11) Sepsí-Szt-Györgyön: 2 ft 30 kr. v.
- 12) Sz.-Udvarhelyen: 10 ft pp.
- 13) Bereczken: 4 ft 30 kr.
- 14) Csik-Szeredában: 4 ft 30 kr.
- 15) Széken: 4 ft 30 kr.
- 16) Kolozson: 9 ft.
- 17) Tordán: 25 ft.
- 18) Nagy-Enyeden: 50 ft.
- 19) Déészen: 10 ft.
- 20) Zilahon: 3—6 ftig.
- 21) Ilyefalván: (nem volt maj. pénztár.)
- 22) Oláhfalva mezővár: (szintén nem volt.)
- 23) Szász-Régenben: 3 ft.
- 24) Körösbányán: (nem volt maj. pénztár.)
- 25) Tekében: 4 ft 30 kr.

Egy kimutatás ugyanez időből és szám alatt a szász városok polgárosítási díj-mértékeit e szerint tünteti elő:

- 1) Nagy-Szebenben: 1. osztály 6 r. ft, 2. o. 2 r. ft, 3. o. 1 r. ft.
- 2) Segesvárral: 6 r. ft.
- 3) Brassóban: 6 r. ft 50 kr.
- 4) Medgyesen: 6 ft.
- 5) Beszterczen: 1. osztály r. ft, 2. o. 45 r. ft, 3. o. 22 r. ft 30 kr.
- 6) Szász-Sebesen: 1. osztály 1 r. ft 40 kr, 2. o. 3 r. ft, 3. o. 4 r. ft.
- 7) Nagy-Sinken: 4 r. ft.
- 8) Szeredahelyen: (nincs).
- 9) Köhalmiban: 4 ft.
- 10) Újgyházon: (nincs.)
- 11) Szászvároson: 5 r. ft 50 kr.

Az adatok e szembeállítás tisztán kitünteti azt, hogy a polgárosítási díjak kiszabására nézve az erdélyi magyar, székely és szász városok egy szabályelvet követtek, még pedig ezt az idézett udvari rendelet tette kötelezővé.

Lássuk már most Kolozsvárt minő változásokon ment át a polgárosítási díjfértés? mi volt rendeltetése?

1825-n a városi tanács a választott közönséggel egyetértve azon czélok tekintetéből, hogy

¹⁾ 1832. 7692. sz. alatt.

Gould nevű vállalkozó társa lett, s föltette magában, hogy az „Erie“-vasutat fogja tönkretenni, és ez annyira sikerült, hogy ezen vonal részvényei nemsokára 72 dollárról 35 1/2-re szállottak. Másnap újra fölhágtak, de Gould és társa már birtokában volt az egész „Erie“-vasutnak.

Ezen idő óta valódi Monte Christó élete volt Van-Amburgh egykori szolgálójának.

1868-ban egy gőzhajózási vállalatra vett engedélyt Új-York és Boston közt, s azon hajóraj tengeragyává nevezetett ki, mely szolgálatában állott. Grant asszony-ságnak, az elnök nevének bérzei megbizottja lett, s ropant jövedelmet szerzett.

Az új-yorki nemzetörség kilenczedik ezrede ezredessé választotta. Palotát épített s egy operaházat, melyt maga igazgatott. Egy szóval: mindenben részt vett.

A híres új-yorki aranyvállalatban is igen tevékeny részt vett. Ezen merész művelet azonban, melynek czélja volt az Egyesült-Államok minden aranyát összegyűjteni s ezáltal erőltetett magas árat előidézni, ropant áldozatba került s majd nem ujjal megbuktatta, — de az egy nap elvesztett milliókat másnap megint visszanyerte.

E szép férfi, az asszonyok kegyencze, kikkel szemben a nábobok bőkezűségét gyakorolta, ez az ügyletek Samsona, egy Delia művének lett áldozata.

Kedvesei közt volt egy, ki iránt a legnagyobb vonzalmat érezte. Egy színész elvált neje volt, s kinek neve, mielőtt férjhez ment volna, már egy gyalázatos perből ismeretes volt. Szülői be akartak fogni egy san-franciscói lakost azon czim alatt, hogy leányukat elcsábította. Rá szögzett pisztolyal erőlteték bizonyos váltók aláírására, melyeket ezen ur, távozása után rögtön megindított perrel fizetett meg.

Ez a nő Stokes új-yorki fiatal tőkepenzest, kibe belebolondult, rávette, hogy Fisket fonja be, jiszdzigetvén

a város határán a só-utakat jobb karba és a postázási intézményt (Cambiatura) felállíthassa, szivárványos kutai felügyelésére fizetées embert tarthasson, a feleki ut elkészítésére rá rótt 17,000 forintot fedezhesse, az éjjeli világítás végett 250 lámpást szerezhesse, a közönség mulattatására sétáló helyet alapíthasson — majorsági pénztára gyarapítása végett különböző jövedelmi forrásokat gondolt ki és hozott a magas kormány előtt javallatba, t. i. 1-ór is a polgárosítási díjfértés fel-emelését. Eddigél — így szól a felterjesztés — helybeli polgárok fia nem fizettek ugyan semmit, hanem ennek előtte, mintegy 15 esztendővel az állított meg, hogy minden, a ki polgárnak bevéteket, az eddigi csekély díj mellett, egy bő vedret is adjon, mely 10 váltó forintba került; ez később átváltoztatott lámpáspénzre és így a polgárok gyermekei is fizettek ezen díjat; az erdélyi születésű városunkra bejött idegenek fizettek egy aranyat, a magyarországiak kettőt, az osztrák birodalmiak 3-at, az osztrák birodalmon kívüliek 4 aranyat. E díjak azonban később igen csekélyeknek találtattak arra nézve, hogy ezért a városra telepedni s annak minden javalmaival élni lehessen. Ennélfogva a tanács és választott közönség meghatározta, hogy a városi polgárok gyermekei maradjanak meg a 10 váltó, vagy 4 pengőforint fizetés mellett, az erdélyiek azonban fizessenek 20, a magyarországiak 40, az osztrák birodalombeliek 60, azon kívül valók 100 pengőforintot egyszerű mindenkorra. E mellett meghatározta azt is, hogy a kik mesterséget űznek s czéhba állani akarnak, addig oda be ne vétessenek, míg a városi polgári hitet le nem tették; mert birtoktalanok tulajdonképen polgároknak sem vételhetnének be; de hogy az ilyenek is életmódul választott mesterségüket folytathassák, meghatározta a tanács és képviselő, hogy incorporáltások alkalmával, mesterségük folytatásáért fizessenek 10 pengőforintot.¹⁾ Az udvar azonban nem fogadta el, minek következtében a tanács a választott esküdt közönséggel egyetértve 1829-n újabban felírt, s abban bővebben kifejtette, hogy Kolozsvár városában a polgársági vagy is incivilisationis taxafizetés emberi emlékezetet feljűmuló időktől fogva folyamatban és szokásban volt, hogy arra a kir. főkörmányszék még 1824-n²⁾ a tanácsot és esküdt közönséget némi körülírással fel is hatalmazta volt, felfejtette, hogy a városi polgárok gyermekei polgárokká létezőkor egyenesen polgári díjt nem fizettek ugyan, de az ide az országból máshonnan, és Magyarországról, ugyszintén Ausztriából és azon kívülről betelepődők örökké fizették a polgárosítási díjt; hogy ez nemcsak Kolozsvárt van így, de minden erdélyi nagyobb városban;³⁾ a kir. körmányszék még egyszer meghaligatván a tanácsot, felírt az udvarhoz, s felfejt-

¹⁾ 1828. 3675. kir. főkörm. sz. alatt.

²⁾ 12,446. 1824. főkörm. sz. alatt. Ebben kolozsvári polgár fiára nézve 4 ft erdélyi és magyarországi 12 ft, ausztraliakra 24, azonkívüliekre 60 pft volt megállítva.

³⁾ 1829. 4485. főkörm. sz. alatt.

őt az Erie vasutgyre vonatkozó, igen compromittáló iratok közzétételével.

Ezen szándékról Fisk Mansfield asszony egyik szolgálja által értesülvén, panaszt emelt, s épen Mansfield asszony kihallgatása után akart távozni, midőn Stockes megölte.

Megjegyzendő körülmény: Alig hogy Stockes elfogatott, a gyilkos ellen indított per költségeinek fedezésére végett Mansfield asszony eladta a Fisk által ajándékba kapott házat. Nem kevésbé érdekes körülmény: Mansfield angolul annyit tesz: „A férfiak küzdtere“ Valóban hinni kell a nevek praedestinációjában.

Fisk halálával a rágalom nagy tért nyert Mindenek fölött szemére vetik a vakmerő műveletet, mely által kezei közé kaparitotta az Erie-vasutat. De ha meggondoljuk, hogy ezen vonal egy angol társaság által épített, s a Fisk ezredes művelete azon időbe esik, midőn Anglia és az Egyesült-Államok közt a még most is meglévő s még-gesedni látszó Albama-kérdés keletkezett, fölfoghatjuk azt is, hogy a pénzműveletek terén elkövetett államsíny az amerikaiak által a hazafiság rovatában számított, s a helyett, hogy ez rosznéven vétetelt volna Fisknek, az ezredes és tengernagy kettős ranggal lett kevés időköz-lőmséggel kitüntetve.

Midőn Chicagót a borzasztó szerencsétlenség érte, Fisk házról házra járt Új-Yorkban, segélyt szedve az áldozatoknak, s egy egész vonatterüt maga vezetett ez elégett városig. Chicagóba érve, a hozzottakra ráadásul adta a mozdonyt és kocsikat.

Kévs embernek volt ily tevékeny s vállazatos élete, s ha azt 37-ik évében a gyilkos golyója meg nem szakítja ki tudja, mily eredményeket mutatott volna fel a világnak.

A „Figaro“ után közli:
P. K.

Hirdetmény.

Mellyel közhíré tévedik, hogy Szamosújvárt a dohány nagy lözsdé, melynek évenkénti dohányára forgalma 40,301 ft 70 krt tesz, nyilvános verseny újjan, irásbeli ajánlatok beadása mellett, az arra alkalmasnak találandó vállalkozóknak fogadati.

A szabályszerűleg kiállított és 50 kros bélyeggel ellátott, bepecsételt írásbeli ajánlatok legkésőbbben folyó év április hó 15-én déli 12 óráig a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnökséghez benyújtandók.

A további feltételek ezen m. kir. pénzügyigazgatóság kiadványaitalában, valamint a szamosújvári m. kir. pénzügyőr biztosságánál a szokott hivatali órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1872. mártius 13-án.

(432) 2-3

Birtok-eladás

- 1.) Néhai Lőninzi Mihály ur hagyatékához tartozó ház és telek.
 - 2.) Kilencz darab szántóföld.
 - 3.) Egy darab legelő.
 - 4.) Egy darab kaposza föld.
 - 5.) Békásban egy gyümölcsös.
- Órák aron eladó, vagy el nem adhatás esetében bébe kiadó.
- Értekezhetni azok iránt, Magyar Mihály és Fekete Pál biztosoikkal.

Kolozsvárt.

A ki ezt egyszer megpróbálta, minden más fogviz fölé fogja tenni. Egy palack ára 1 ft. 40 krt. oszt. ért. Göngy. postán 20 kr. Rópirat ez iránt ingyen.

Kaphatók: Kolozsvárt Binder J., dr. Hintz Gy., Engel J. és Wolff gyógyszerészek és Karvázy J. forrástól; Wolf gyógyszer. Deesen: Krammer Samuel és Roth gyógyszer. Deesen: Rosnoki és Gergely s Lenyel gyógyszer. Medgyesen: Foltveti gyógyszer. N. Nyéden: Oberth J. gyógyszer. Szeged: M. Vátschelt; Fogarasy D. Szászvároson: Leonhardt. Sz. Régenben: Traugott és Wachner Zilahon: Weiss gyógyszer. Szilágy-Somlyón: R. Taras leg. Szamosújvárt: Piacinár és fia gyógyszer. Beblen: Bernádi gyógyszer. B. Hunyadon: Holzer gyógyszer. Fekéden: Wagner és Csiky K. Balizsán: C. Schreier gyógyszer. Borsmonyán: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bánáson: Papp gyógyszer. Nagy-Arnyádon: Jeltinek gyógyszer. Sanyér-Arnyádon: Gerber gyógyszer. N. Szegedben: Sill Mih. Müller gyógyszer. Zóltner, Steiner, Brassósnál: Fabik gyógyszer. Jekel és Fischer. Segesvárt: Teutsch J. E. Missethaeher. Beszterceán: Dietrich és Felscheher. Tergovis Ed. Nussbeck. Ték. Tóris Gy. St. Miklóson: Miklósi Gy. Udvardy: Beczosi Ernő. Temmer E. Brassóban: V. Müller gyógyszer. uraknál.

Anatherin-szájvizet.

A ki ezt egyszer megpróbálta, minden más fogviz fölé fogja tenni. Egy palack ára 1 ft. 40 krt. oszt. ért. Göngy. postán 20 kr. Rópirat ez iránt ingyen.

Kaphatók: Kolozsvárt Binder J., dr. Hintz Gy., Engel J. és Wolff gyógyszerészek és Karvázy J. forrástól; Wolf gyógyszer. Deesen: Krammer Samuel és Roth gyógyszer. Deesen: Rosnoki és Gergely s Lenyel gyógyszer. Medgyesen: Foltveti gyógyszer. N. Nyéden: Oberth J. gyógyszer. Szeged: M. Vátschelt; Fogarasy D. Szászvároson: Leonhardt. Sz. Régenben: Traugott és Wachner Zilahon: Weiss gyógyszer. Szilágy-Somlyón: R. Taras leg. Szamosújvárt: Piacinár és fia gyógyszer. Beblen: Bernádi gyógyszer. B. Hunyadon: Holzer gyógyszer. Fekéden: Wagner és Csiky K. Balizsán: C. Schreier gyógyszer. Borsmonyán: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bánáson: Papp gyógyszer. Nagy-Arnyádon: Jeltinek gyógyszer. Sanyér-Arnyádon: Gerber gyógyszer. N. Szegedben: Sill Mih. Müller gyógyszer. Zóltner, Steiner, Brassósnál: Fabik gyógyszer. Jekel és Fischer. Segesvárt: Teutsch J. E. Missethaeher. Beszterceán: Dietrich és Felscheher. Tergovis Ed. Nussbeck. Ték. Tóris Gy. St. Miklóson: Miklósi Gy. Udvardy: Beczosi Ernő. Temmer E. Brassóban: V. Müller gyógyszer. uraknál.

Üzlethelyiség-változtatás.

A folyó évi márczius 15-től kezdve rövid- és kézműáru-üzletemet a Hintz Frigyes-féle házból, főtér 202. sz. a. átteszem az újanépült

Goldschmidt D.-féle

háza, főtér 190. sz. a.

Teutsch József B.

Segesvárt.

Robey & Company Limited,

angol gépész-mérnök és gazdasági gégyárosok,

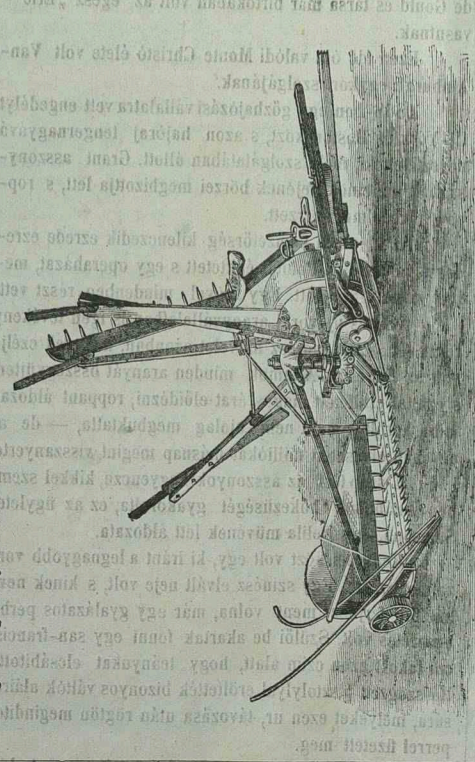
Pesten, üllői-ut 1. sz. alatt,

Mellyel közhíré tévedik, hogy Szamosújvárt a dohány nagy lözsdé, melynek évenkénti dohányára forgalma 40,301 ft 70 krt tesz, nyilvános verseny újjan, irásbeli ajánlatok beadása mellett, az arra alkalmasnak találandó vállalkozóknak fogadati.

A szabályszerűleg kiállított és 50 kros bélyeggel ellátott, bepecsételt írásbeli ajánlatok legkésőbbben folyó év április hó 15-én déli 12 óráig a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnökséghez benyújtandók.

A további feltételek ezen m. kir. pénzügyigazgatóság kiadványaitalában, valamint a szamosújvári m. kir. pénzügyőr biztosságánál a szokott hivatali órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1872. mártius 13-án.

Együtt van szerencsénk jelenteni, miként Patent vasrármás és vasgerendás cseplő-gépeinkre már eddig is rendkívül számos előjegyzésünk vannak az 1872-ki cseplő-idejnyre, miőt a venni szándékozók at teljes tisztelettel felkérjük, megrendelésüket mihamarabb beküldeni.

Hogy gőzmozonyaink az 1869-iki szőlőnoki és 1871-iki miskolci kiállításán a legkevesebb tüzelő-anyaggal, a legrovidebb idő alatt a legtöbb gőzt produkálták s hogy tavaly patent vasrármás cseplőgépünk az első díjt 30 arannyal és a nagy arany-érmét nyerte, továbbá hogy patent vasrármás és vasgerendás gépeink tartósságra és nagy munkaképességre nézve minden más, hasonlító czélra készült gépekkel föllímulnak, eléggé ismeretes tények, minsem hogy számszereg lenne gépeink tökéletességére vitt czéliserü-ségét bővebben is bizonyítani.

Robey & Company Limited,
Pest, üllői-ut 1. sz.
Képes árajegyzékek ingyen kaphatók.

(305) 13-24

Üzlethelyiség-változtatás.

A folyó évi márczius 15-től kezdve rövid- és kézműáru-üzletemet a Hintz Frigyes-féle házból, főtér 202. sz. a. átteszem az újanépült

Goldschmidt D.-féle

háza, főtér 190. sz. a.

Teutsch József B.

Segesvárt.

vén a város sok szükségeit, hogy t. i. praetoralis házát, serházát, városi korcsmáját kell meggazdáltatni, éjjeli világítást behozni, a tűzvész eseteire szökőkutakat állítani a város több pontján, közvetlen utait kiköveztetni, a piaczon levő mészárszéket és szalócs boltokat onnan eltávolítani s a város főpiaczat ezáltal rendezni és szebbé tenni, végre a rendőrséget jobb karba állítani, — mindezek alapján kérte, hogyha egyéb jövedelmi forrásainak nem is, de legalább a polgárosítási és kereskedelmi díj-fizetési javalomnak a javaslatban felhozott módon életbeléptetésére a tanács hatalmaztassék fel!.) Az udvar kijelentette, hogy új terhet rovatni a polgároknak nem enged, de azt nem ellenzi, hogy a város polgári díjakat további intézkedésig az eddig gyakorlatban volt módon a majorsági pénztár javára vehesse, egyszerűségi meghagyatni rendelte egy a kolozsvári tanácsnak, mint a hazai többi városok tanácsainak, hogy az erre nézve fennálló gyakorlatra nézve tegyenek jelentést. Az ennek következtében beérkezett jelentésből készítette a tartom. főszámvévőség azon kimutatásokat, melyeket fennebb ismertettem; mik az udvarhoz felterjesztetvén, onnan azon rendelettel érkeztek vissza, hogy a mint Kolozsvár, ugy más városok is növelés, vagy pasztagos nélkül csak az eddig szokásban volt polgárosítási díjakat szedhessék, a javaslatba hozott újak ellenben halasztassanak el addig, míg az egész országra nézve egyforma új szabályozás jó létre, minek czéljából a városok e tárgyú jelentései adassanak át a kir. kormányzék kebeléből a magyar és székely városok szervezésére kinevezett bizottságnak azon meghagyással, hogy munkálkodását erre a kérdésre is terjessze ki, járjon végére a magyarországi városokban fennálló szokásnak, munkálatait a városi hatóságoknak küldje meg, véleményüket hallgassa ki, s így terjessze fel ő felsége elhatározása elé. 2.) A városok közül csak egy-kettő tehetne meg jelentését, midőn az udvar egy második rendeletet bocsátott ki a kir. főkor-mányszék utján hozzájuk, hogy tegyenek jelentést arra nézve: vajjon a hazai törvények és helyhatósági szabályrendeletek szellemével meg-egyeztethető-e az, hogy idegen jövevény, mielőtt polgári birtokot szerzett, polgársági jogot nyerhet-e, s magát a polgárok sorába felvétetheti-e? A városok közül e kérdésre is többben felirataikat megtekték, azok az illető előadói osztályban csomóra tétettek s maig ott hevernek. Így találta a polgárosítás kérdését az 1848-ki átalakulás.

Legújabb táviratok.

Bécs, mart. 18. Az alkotmánybizottság a minister elnök kérelmére a Galicziának engedendő általány revisiója iránti kérdést ismét tárgyalásba vette, és hosszas vita után Rechbauernek a venzügyminiszter által pártolt indítványát elfogadta (ez az ötödévi revisióra vonatkozik.) a hozott határozatokat pedig formulázás végett albizomnyhoz utasította.

Páris, mart. 17. A „La Presse“ megczáfolja azon hirt, mintha a kapitulatioikat vizsgáló bizottmány elhatározta volna: Bazainet haditörvényszék elé állittatni. Mint állittják, a bizottmány a Metz kapitulatioja iránti vizsgálatot meg nem fejezte be, és Bazainet még egyszer ki fogja hallgatni, mielőtt határozatot hozna.

Bécs, mart. 18. Valólan azon hirt, mintha ő Felsége Budáról Bécsbe utaznék. A királyné e hó 25-kén egyenesen Budára utazik.

Prága, mart. 18. A gazdasági egyesület tegnapi ülésében hg. Auersperg igen hevesen beszélt a bécsi világiállitásban való részvétel ellen.)

Róma, mart. 18. A kormány a német kormány óhajára elhatározta, hogy Alloceni törzskari őrnagyot katonai attache gyanánt a berlini követséghez rendeli.

Konstantinápoly, mart. 18. A „Turquie“ megczáfolja azon párisi hirt, mintha a Porta a török rente kamatlábát 5-ről 3 1/2 perzentre szándékoznék leszállítani. Ugyan-azon lap jelenté továbbá, hogy a Porta nem akar nagyobb kölcsönt felvenni, és a budgetbeni egyensúlyt a saját segélyforrásaiból kívánja helyreállítani.

Versailles, mart. 18. A commune évfordulója alkalmából elővigyázati intézkedések tétettek.

T. szerkesztő ur! Miltóztassék ezen néhány sor közleményünket becses lapjában közzé tenni!

Folyó hó 16-án megtörtént a Szentgyörgyi Lajos neptanító által oktatott fölnöttek vizsgálja is, tanfelügyelő mlts. Ketyel József és tanfelügyelői tollno k. t. Laposi urak jelenlétében. Daczára annak miszerint éppen e napra — szombat estve — csináltak a legények táncot s meg a 24 éven felüliek unták résztvevni a vizsgán — kinötteknek vélyén magokat efféle alól — mégis 20 — 30 között volt a résztvevők száma, kik egyedeneg kezdő kivételével, mind telyesen megfeleltek a méjjen tisztelt vizsgáló tanfelügyelő-, és a t. tollnok ur várakozásának, a tanított olvasás, irás és számvetés tekintetében. A kik pedig a mondott körülmények miatt meg nem jelentek velünk ezen vizsgán, azok még jóval többre haladtak nálunknál mind három tárgyból kellő gyakorlatlóságot szerzvének maguknak, s valóban gyönyörű tölthette el a tanfolyam bezártával tisztelt neptanítónak keblét midőn ily siker koronázta eredményt mulathatott fel a tanfolyamot gyakorolt 65 fölnöttek. Nem tehajuk, hogy tanfelügyelő ő méltóságának hálás köszönetünk kifejezését ne nyilvánítsanak azon odaadó lelki buzgóságáért mely körébe vág ő minden irányu tettei alkalmával nyilvánul, Igazán csak egy valódi szenvedélyes tanügybarát találhatja ennyire bele magát tövises pályájába. Végül a 3 és fél hónapon keresztül — minden estve 2 — 3 óran — buzgósággal működő jó tanítóktól sem tagadhajuk el tiszteletteljes elismerésünk, hálás köszönetünket. Adja isten,

hogy jövőben sokkal számosabban vehessünk részt boldog emlékü nagy Eötvösünk e nagy mérvű intézményében.

Márczius 18-án 1872. Helytt.

Alázatos tisztelettel a tanfolyamban részt vett fölnöttek.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 20. 1872.

— A képviselőház mart. 18-ki d. e. ülésében Ghyczy Kálmán a baloldal taticáját próbálta védelmezni, Hosszas beszédben azt állítja, hogy a balközép előbb ugyan nem helyeselte a szélsőbal eljárást, de később azért csatlakozott, mivel a Deák-párt az ulések tartamának meghatározását nem akarta megengedni. Érv helyett hozott fel egy más frazist is, hogy t. i. ha a Deák-párt a többség jogait s ebben a parlamentarismust védi, a baloldal is ezt teszi még nagyobb mérvben: védi azok jogait, kik a parlamentet alkotják.

— A belügyminiszterium azt tapasztalja, hogy a törvényhatóságok a vasutakon gyakran előforduló kihágások és lopások tetteszeinek nyomozásánál és megbüntetésénél nem fejtenek ki mindig oly mérvű erélyt és szigorot, minőt az illető vasutársulatoknak és különösen a vasuti közlekedés biztonságának érdeke igényel. Ennélfogva felhívja a törvényhatóságokat, hogy e bajokat erélyesen és minden törvényes eszköz felhasználásával orvosolják.

— Uj dohány gyárak. A dohány és szivar fogyasztás egy idő óta oly mértékben növekszik, hogy az igényeknek a dohány készlet nem felel meg ezért a kormány a már létező kilencz dohány gyár nagyobbitását és két új gyárnak építését határozta el.

— A tüzoltó kar felállításának ügye a tegnapi képviseleti gyűlésben került szőnyegre. Itt az alkalom orvosolni a város egyik égelő baját. A hogyanra nézve gyakorlati és rendszeres tervet dolgozott ki Gamauf V. tanár és szerkesztő ur Tervében a fizetelt és önkéntes tüzoltó karok egyesítését ajánlja oly formán, hogy parancsnoknak egy gyakorlati tornász állittatnék elére, ki a városi torna-vivodában egyszerűségi tanárkodik; lenne 10 fizetett tüzoltó 4 lovas kocsi; csatlakoznának az önkéntes tüzoltók. Gamauf gyakorlati terve a felszerelés és befektetés költségeit 4500 frtra, az évi fenntartási költséget 6666 frt. 50 kr. ó. é. számítja. E berendezéssel gondoskodva lenne a tűz rendszeres jelzése czéljából beállittandó 2 toronyór lakásáról, a távirdek felállításáról, a tanácsház, piaci torony és monostori őrhely villany-sodronnyal való egybekötéséről; elv adva abban a mód, hogyan lehet elegendő vizet szerezni addig is míg rendes vízvezetése lesz a városnak: — szóval a tervezet olyan, hogy azt csak fel kell karolni, életbe kell léptetni s Kolozsvár birni fogja a jól szervezett tüzoltó testületet, mely a kolozsmonostorival vállvetve működnek városunkban is. E pillanatban meg nem tudjuk, mit határoz a communitás — talán csak nem hagyják ez ügyet ismét elaludni — ez a leány már rég óta alszik — ideje hogy ébredjen, hogy dologhoz fogjon, miután egy gyakorlati szakember kimutatta az ntat, melyen a czélt bizony elérni lehet — csak akarát kell és egy kis erély a kivitelben.

— Barkoczy János gr. mártius 18. 67 éves korában meghalt Bécsben, hol állandóan lakott és hol terjedelmes magyarországi uradalmainak jövedelmét költötte. Az 1860-ban Esztergomba összehívott magyar bizalmi férfiak értekezletében erélyes hangjával tünt ki, melylyel hazája jogait védte. Béke-hamvaira.

— A „Journal des Debats“ így nyilatkozik: „A magyar országgyűlés többsége, Deáknak ügyes és bölcs vezérlete alatt helyesen cselekszik, hogy a baloldal csinjai által magát az önmérséklet utjáról le nem térített.

— A „Kölnische Zeitung“ heti szemléjében ezt írja a magyar országgyűlésről: „A magyar hárszabályokban tájdalom nem fordul elő a vitázás, s azért szakadatlanul beszélhet az ellenzék, hogy a szavazást megakadályozza. Ily üzelmek a magyarok nagyra tartott parlamenti iskolázottságát rossz hirbe hozzák.

— Az „Independance Belge“ „La revalution Hongrie“ czim alatt a baloldal botrányság eljárást határozottan kárhöztaja. A szélső balról pedig azt jegyzi meg, hogy azon ut, melyre lépett mind a közbéke mind a parlamenti intézmények fenállását veszélyezteteti.

— Fehérvári Antal szinigazgató — mint utólagosan értesültünk — zenekara és összes énekesz-mélyzete által Sándor napján nemcsak az intendants ur ő méltóságánál tisztelgett, de királyi tanácsos, méltóságos Páll Sándor urnál is. Ezt azért recapitaláljuk ilyen részletesen, mert lapunk 65-ik számának 2-ik ujdonságában „A szinigazgató zene- és énekkara“ helyett, hibáson ez állott: a színházi zene- és énekkar, holott maga a társulat, ugy a zene- és énekkar is Fehérvári igazgatóé és nem a színházé.

[—] Nemzeti színház. Kedden, márczius 19-én Mezey Vilmos 30 éves énekes szini pályájának jubileuma és jutalmául „Märtha“ adatott. — A kegyelet és elismerés ünnepe volt e mai est, azon dalszínész irányában, ki röögő pályáján — mint uttörő színészeinknek nagyrésze — sokat küzdött, és igen sokat szenvedett. Sok év fáradalmainak jutalmául szolgált azon ünnepléses jelenet, melyben pályatársai, az elismerés vigasztaló adójával, megtisztelték. Midőn ugyanis a függöny másodsor felgördült, az egész drámai és operai személyzet félkörben állt a jutalmazott körül. Krasznai, egy csinos beszéd kíséretében, az összes társulat nevében üdvözölte az ünneplőt, kinek Boér Emma és Philippovicsné, egy habérkoszorút, egy ezüst poharat tálozával, egy arany-pecsénnyomó-gyűrűt és egy szivartárczát, nyújtottak át. Mezei ur melegen, szónéklül, de minden szó-nál többet kifejező meghatottsággal szorított kezét, pályatársaival. — Nem volna helyén most sem az ő, sem a többiek játékát bírálni; csak is azon óhajátunknak adunk az alkalommal kifejezést, hogy az újabb színész-nemzedék is, buzgalom- és kitartásban példát vévén a régiektől, a közönség elismerése mellett érhesse meg 30 éves szini pályája jubileumát. —

Csőtörtökön, márczius 21-én Szilágyiné V. Róza jutalomjátékául: „Tulipatan“ és „Takarodó után“, 4 — 1 felvonásos új operettek.

Felelős szerkesztő: Sándor János.